

בדרכי קז

גליון מס' 3 | טבת תשפ"א | ינואר 2021

זדהור

על סף רתיחה: צוות מיח"ם מסכם שנה

יש לכם דוגמאות?

גלית: בוודאי. המכללה רוכשת מדי שנה רישיונות למאגרי מידע שונים. בבדיקה שערכנו עלה כי כמעט שאין בהם שימוש. הצוות יצר הדרכות לכלל הגורמים הרלוונטיים כדי לקדם את השימוש במאגרים אלו.

ליאור: גם נושא קידום החדשנות תופס מקום של כבוד. לצורך שימוש במדפסות תלת מימד בהוראה הוכנה השתלמות של 30 שעות. בנייה של מרחבי למידה עתידיים. כל דבר שיאפשר למידה והוראה אחרת, טובה ומתקדמת יותר.

ספרו על תקופת הקורונה. מתי הבנתם את הסיטואציה ואת ההשפעה שלה על ההוראה במכללה?

גלית: זה נחת עלינו מהיום למחר. הבנו מהר מאוד את הסיטואציה, והיה ברור שצריך להפוך את כל ההוראה להוראה מרחוק. התחלנו לבנות תוכנית שתיתן מענה למורכבות הזאת. חשבנו איך עושים את זה בפועל, כי מרצים רבים מעולם לא התנסו בלימוד מתוקשב. בד בבד הבנו שזו הזדמנות לתת דברים מעבר להוראה המקוונת. ביצענו הדרכות לשימוש בכלים ללמידה מרחוק, הדרכות על מערך הבחינות מרחוק ולימוד על מערכת היוניקו ולאחריה על מערכת הזום, שהשתדרגה ואפשרה גיוונים של ההוראה.

כל ההדרכות הוקלטו והן נמצאות באתר ייעודי עשיר בתכנים, הן בהוראה מתוקשבת סינכרונית וא-סינכרונית. במקביל הצלחנו לקדם מהלכים שרצינו להניע זמן רב ולא הצלחנו ליישם אותם. בנינו מערך הדרכות לכלים דיגיטליים תוך דגש על שילובם בהוראה מהיבט פדגוגי. אמנם לא הצלחנו עם כולם, אבל אחוז לא מבוטל שינה את התפיסה הפדגוגית שלו. במובן מסוים הקורונה עזרה לנו לממש את

ד"ר ליאור סולומוביץ

גלית בן ישי

צוות מיח"ם - המרכז ליוזמות חינוכיות מתקשבות שם לו למטרה לקדם מערכת חינוך מבוססת פדגוגיה חדשנית בסביבה עתירת טכנולוגיה. רגע לפני ששנת 2020 מסתיימת הצלחנו לתפוס שניים מחברי הצוות: גלית בן ישי וליאור סולומוביץ, לסיכום קצר של שנה מאתגרת במיוחד.

כמה אנשים נמנים על צוות מיח"ם?

צוות היחידה מונה ארבעה. גלית בן ישי - ראש יחידת מיח"ם, ד"ר ליאור סולומוביץ, אסנת מוטולה וסמר אלדינה.

מה היה אופי העבודה ביחידה לפני התפרצות הקורונה?

לפני הקורונה עבדנו פרטנית מול מרצים וסטודנטים בנושאים שונים, כמו מענה לבעיות במודל, לפרקים גם סיוע טכני ובעיקר סיוע בהיבט הפדגוגי.

ליאור: ניסינו להגשים חלומות למרצים. לבצע התאמה בין הפדגוגיה שניסו המרצים להשיג לבין הטכנולוגיה.

מה הכוונה להגשים חלומות?

נניח שמרצה מבקש לפתח מודל ייחודי באחד הקורסים או רוצה לבנות קורס חצי מתוקשב. כך לדוגמה ביקשה אחת המרצות

שנעזור לה לפתח פעילות חווייתית באמצעות טלפון חכם במסגרת הקורס שאותו היא מלמדת. מרצה אחרת ביקשה סיוע בהצגת תוצרים של סטודנטים בסוף שנה.

כלומר הפעילות נותנת מענה גם לפניות של מרצים וגם לצרכים שעולים מהשטח?

בהחלט. כל שנה נעשה איתור צרכים מול ראשי התוכניות, ובהתאם נבנתה תוכנית עבודה מול המרצים הרלוונטיים הכפופים להם. יש גם הדרכות מצד מיח"ם מתוך צורך שעולה.

הרגשי והחברתי לוקים בחסר כשמלמדים באמצעות הזום.

נשמעה ביקורת רבה על איכות ההוראה בשנה האחרונה, בעיקר בשל הלימוד באמצעות הזום. מה ההערכה שלכם ביחס לאיכות ההוראה?

ליאור: יש פרדוקס בנושא. מחקר שנערך בקרב סטודנטים הראה שמבחינתם גם בלימוד מרחוק באמצעות הזום הציפייה היא שהמרצה יעמוד מולם וילמד בדומה ללימוד המסורתי טרם הקורונה. מצד שני כשזה כן קורה והמרצה מלמד בצורה "מסורתית", יש מצלמות סגורות מסיבות שונות ומגוונות, וניכר קושי במעבר ללימוד מתוקשב.

יש מרצים שלקחו את דרכי ההוראה מהכיתה לזום, וסטודנטים רבים חשבו "למה אני צריך להיות נוכח? אשמע את ההקלטה וזהו". כלומר, איכות ההוראה תלויה מאוד בניהול השיעור, במרצה ובמודלים פדגוגיים. יש מרצים עם כריזמה רבה המאבדים אותה בלימוד דרך המסך.

מצד המרצים לימוד א-סינכרוני לא תמיד נתפס כהוראה מבחינת הזום יש כאלו המתחברים מאוד ומגלים יתרונות. לדוגמה השימוש בחלוקה לחדרים בזום מאפשר למידה משמעותית, התנסות ועבודה עצמית תוך כדי שיעור, דבר המעלה את איכות ההוראה.

מבחינה מקצועית אתם מחכים ליום שאחרי הקורונה?

גלית: כן ולא. כן, כדי לעשות דברים אחרים להוריד קצת מהעומס הבלתי אפשרי שיש עלינו כרגע. לא, כי התקופה העניקה לנו הרבה הזדמנויות. יש לנו קהל שבוי כרגע, שאפשר ל"נצל" אותו.

ליאור: כן. המפגש עם הסטודנטים חסר מאוד. בנוסף יש רצון להגשים חלומות דיגיטליים בין כותלי המכללה כמו מעבדת רובוטיקה וחדרי מציאות מדומה.

משפט אחרון לסיים:

אפשר להגיד שהיה טוב, טוב שממשיך והלוואי שכבר ייגמר. אנחנו שמחים על ההזדמנות שניתנה לנו לקדם את הפדגוגיה המתקשבת, אבל נשמח עוד יותר לפגוש את כולם פנים אל פנים ולא דרך המסכים.

אסנת מוטולה

סמר אלדינה

החזון של מיח"ם. פנו אלינו מרצים שהתרחקו מלמידה טכנולוגית כמו מאש, ולאחר המעבר להוראה מקוונת, חלקם גילה את האפשרויות הטמונות בדבר. לא בטוח שזה היה קורה בלי הקורונה.

מה האתגרים הבאים?

עכשיו אנחנו נערכים לתקופת הבחינות. הכנו סרטון שיסביר לסטודנטים איך המבחנים יתנהלו. בקרוב יהיה גם סבב הדרכות חדש שיתמקד בהיבטים הפדגוגיים.

איך הייתה התקופה מהבחינה האישית?

ליאור: היה לא פשוט. עבדנו מהבית בזמן הסגרים ולאחריהם. הילדים נמצאים סביבך כל הזמן. זה קשה גם ברמה האישית. הייתה תחושה שהכול משתנה. כולם חווים את הקושי ואנחנו לא שונים בהיבט הזה. יש מרצים שהיו בסערת רגשות, ונדרשנו להוביל תהליך שנכפה על כולם.

איך תראה השגרה שאחרי הקורונה?

גלית: יש מרצים שגילו עולם חדש, ושאותם נוכל ל"סחוב" איתנו למעלה בהיבט הזה. אנחנו עתידים לשתף פעולה עם היחידה החדשה ללמידה דיגיטלית לקידום השימוש בכלים דיגיטליים. חלק מהמרצים יעברו לדעתנו ללימוד מתוקשב. חשוב להגיד שלפני הקורונה פיתחו מחוון שבדק את הקורסים המתוקשבים של המכללה (היו כ-60 בעבר), והסתבר שחלקם לא היו באמת "מתוקשבים" וכללו בעיקר קריאת מאמרים וביצוע מטלות. עכשיו הגדרנו מהו קורס מתוקשב מיטבי.

מנגד, יהיו לא מעט מרצים שיחזרו לשגרה הרגילה ויגידו **no more**.

ליאור: לדעתי, נראה שילוב של לימוד מקוון ופרונטלי. כשליש מהמפגשים יהיו מתוקשבים ויש לזה יתרונות רבים. יפתיע אותנו אם ההוראה תחזור לגמרי לאחור, להוראה הפרונטלית המסורתית.

אתם רואים מצב שבו מרצה גר ומלמד ממדינה אחרת?

ליאור: יש קהילה של נוודות דיגיטלית. על פניו זה אפשרי. התקופה הראתה שההוראה חוצה גבולות של זמן ושל מקום. אין חובה ללמד רק באופן פרונטלי או רק באופן מתוקשב, ואפשר בהחלט לשלב בין השיטות. חשוב לזכור שההיבט

גילת טרבלסי | ראשת התמחות של החינוך המיוחד

גילת, ספרי קצת על עצמך:

נולדתי, גדלתי והתחנכתי בקיבוץ אפיקים (עמק הירדן). בצבא הכרתי את איציק, בעלי, והתחתנו אחרי 11 שנים יחד. בעקבות נישואיי עברתי להתגורר באשדוד. אני אימא לשלושה ילדים: סיה, בת 20, נעמה ז"ל (שנשארה בת חמש עשרה וחצי, בעקבות מחלת הסרטן) ויואב בן 16.5.

מה למדת ואיפה?

למדתי חינוך מיוחד (תעודת הוראה + B.Ed.) בסמינר הקיבוצים. את התואר השני למדתי בחוג לחינוך מיוחד באוניברסיטה העברית, ואת הדוקטורט עשיתי בבית הספר לחינוך באוניברסיטת בר אילן.

תארי את אבני הדרך הבולטות בקריירה שלך:

בגיל 24 כבר חניכתי כיתה, לימדתי והייתי שותפה להקמת מרכז הלמידה בבית הספר "בית ירח" בעמק הירדן. ב-12 השנים האחרונות עבדתי כמרצה וכמדריכה פדגוגית במחלקה לחינוך מיוחד, במכללת סמינר הקיבוצים, ולימדתי בתואר שני שם ובעוד כמה מכללות.

ספרי על ימיך הראשונים במכללה:

נכנסתי לתפקיד במכללת קיי, השנה- תשפ"א, ולמעשה, ימי הראשונים במכללה, כימי הנוכחיים, הינם מאתגרים ומרגשים מעצם העובדה שהכול קורה בינתיים מרחוק. אפילו מרחוק, זכיתי להכיר הנהלה, אנשי מנהלה וסגל (בעיקר סן החוג לחינוך מיוחד, משני המגזרים)- מחויבים, רתומים לשליחות, מסבירי פנים ומכילים בצורה יוצאת דופן, ואני מוקירה תודה, מרגישה חלק ממשפחה ונרגשת מאד.

במכללה יש שילוב תרבויות. איך זה בא לידי ביטוי בתפיסה החינוכית שלך?

כל חיי חווייתי, למדתי והערכתי רב תרבותיות. עשיתי שנת שירות כרכזת שבט "צופים" בקרית מלאכי. את עבודת ההוראה והחינוך התחלתי בצפון, עברתי למרכז, והיום זכיתי לשוב לדרום, על כל גווניו. מבחינתי זו מתנה וזכות גדולה, אשר מתכתבת עם כל מה שאני מאמינה בו מבחינת שילוב והכלה מלאים ומשמעותיים.

השנה התמנית לראשת התמחות החינוך המיוחד. אלו מטרות תרצי להגשים בתפקידך החדש?

מראשית דרכי המקצועית בחרתי לחנך, מתוך אחריות, מתוך שליחות ומתוך אמונה באדם. היו אלה תלמידים עם צרכים חינוכיים מיוחדים, ששולבו בדרכים שונות בחינוך הרגיל, צוותי הוראה וחינוך, ובשנים האחרונות- פרחי הוראה וממשיכי דרך. שאפתי, ועודני שואפת, לשים את האדם, כל אדם, במרכז (תלמידים, הורים, צוות, סטודנטים). להקשיב, לסייע, לשתף, אך גם לדרוש: אמונה בעצמי ובאחר, קידום והתקדמות, שינוי וצמיחה, מתוך חיזוק ה"יש", עבודה על הקושי, שילוב והכלה ועמידה בפני אתגרים.

החינוך המיוחד הוא אפיק חינוכי מאתגר במיוחד. למה בחרת דווקא בו?

מאז ומתמיד מצאתי עצמי מרותקת מאנשים. במיוחד הצוהר לחמלה ולקבלה בער בי. אימי הייתה מורה לחינוך מיוחד, וחשתי נוח עם מגוון התלמידים שהתחנכו אצלה. הרגשתי את התשוקה לתת, לתרום, לפתח, להגיש וליצור שוויון הזדמנויות.

משפט חינוכי אחרון לסיום? לא אפחוד מהפחד! אכחור אצאת מאזור הנחות, כי שיוצאים- צומחים.

יחידה ללמידה דיגיטלית

בעקבות קול קורא של משרד החינוך החליטה מכללת קיי להקים יחידה ללמידה דיגיטלית ולמנות מוביל דיגיטלי שיעמוד בראשה.

ד"ר אינה סמירנוב מונתה לתפקיד מובילת הלמידה הדיגיטלית, והיא תהיה שותפה בפיתוח אסטרטגיה של פדגוגיה דיגיטלית במכללה, שתקדם הוראה/למידה מיטביים, תכשיר ותנגיש מידע וידע בקרב מרצים, סטודנטים ואנשי חינוך בשדה, תוך מחויבות להעמקת השוויון וצמצום הפערים בין האוכלוסיות במרחבי הנגב.

קפה בשקט

במסגרת הקורס "תקשורת תומכת וחלופית" (תת"ח) בהנחיית ד"ר ניצן כהן, התבקשו הסטודנטים להגיע לצורך התנסות מעשית בכלי תת"ח. עם תחילת המפגש ניתנה ההנחיה: אסור לדבר! מותר רק לצחוק.

בזמן השיעור, שנערך במתכונת מצומצמת ובכפוף לכללי התו בסגול עקב מגבלות הקורונה, עטו כל הנוכחים מסכות. הסתרת הפה תאמה למטרת המפגש: לחשוף את הסטודנטים לתחושותיו של אדם שאינו יכול להביע את עצמו במילים ועליו להשתמש בחלופות על מנת להשיג את מבוקשו.

במהלך המפגש, התנסו הנוכחים במשחקים מוכרים כגון: זוג או פרט, אבן נייר ומספריים ובינגו. לקראת סיום הוצע דוכן כיבוד. המשתתפים התנסו במשחקים השונים וביקשו כיבוד, וכל זאת ללא מילים, תוך שימוש בלוחות תקשורת, ג'סטות, כלי כתיבה, iPad, פלטים קוליים ועוד. באמצעות הפעילות חוו הנוכחים, למשך שעה, כיצד מרגיש אדם שאינו ורבאלי. הם נוכחו לגלות כמה תסכול נצבר במצב הזה.

לדברי הסטודנטים שנטלו חלק בשיעור: **"רכשנו כלים לחיינו המקצועיים, ביניהם חשיבות השימוש בכלי תת"ח לתלמידים שאינם ורבאליים, והבנו כיצד יש להתאים את לוחות התקשורת כך שיהיו רלוונטיים עבור תלמידינו ככל הניתן. זו הייתה חוויה עוצמתית עבורנו. נותרנו לחלוטין ללא מילים אף הפעם מבחירה. ואנו מודים על הזכות לחוות מפגש זה."**

חדר בריחה ביומימיקרי

ביומימיקרי, הוא ענף העוסק בחקר של מערכות ביולוגיות ואקולוגיות על מנת להעביר את הידע על המגננטים במערכות האלה לעולם הטכנולוגי. הרעיון העיקרי בביומימיקרי הוא שבטבע יש פתרונות מדהימים לצרכים ואתגרים שונים, ולכן כדאי מאוד ללמוד ממנו.

במהלך שנת הלימודים תש"ף למדו הסטודנטים **בתוכנית רגב**, תוכנית המצוינים של המכללה, את הנושא הביומימיקרי, במטרה להגישו לתלמידי חטיבות הביניים ותלמידי התיכון. כמטלה שיתופית של הקורס, בהדרכת **ד"ר ורד יפלה-וישקרמן** ו**ד"ר ליאור סולומוביץ**, בנתה הקבוצה חדר בריחה לימודי וירטואלי בנושא ביומימיקרי במעמקי הים. בדומה לחדר בריחה רגיל, שבו פותרים מגוון של חידות על מנת לצאת מהחדר, בנו הסטודנטים חדר בריחה לימודי שבו התלמידים צריכים להתמודד עם מגוון רחב של שאלות, חידות ואתגרים. כדי לסיים את המשחק יש לעבור בין החידות השונות על ידי שימוש בקודים המתקבלים מפתרון החידה. אתם מוזמנים לשחק ולחוות את עולם הביומימיקרי במעמקי הים.

לחצו כאן לצפייה ולמשחק בחדר הבריחה

הערה למשחקים: המשחק נפתח בסיפור מסגרת, לאחריו יש את החידה הראשונה. הקוד שצריך להקליד הינו פתרון החידה

השעה היפה

בגלריית המכללה מוצגת בימים אלו תערוכה מצוירה של ד"ר זיוה ילין.

זיוה, תושבת בארי, ציירת ואוצרת, מורה, אשת אקדמיה וראשת ההתמחות באמנות של המכללה, מפליאה לתאר בצוירה, ואף במילותיה, את שבילי הקיבוץ השוממים בשעות בין הערביים של ימי הסגר שנכפה על כלנו.

לדברי זיוה: "כשבתי הצעירה שי הייתה ילדה, נהגנו שתינו לרדת במדרגות הקיבוץ המובילות מחדר האוכל הביתה ולהביט בשמיים ובצלליות הכהות של העצים. זו הייתה **"השעה היפה"** שלנו, כך קראנו לה. בשנה האחרונה, שנת הקורונה, כל ערב נהגתי לצאת מהבית, בטווח מאה המטרים, ולצלם את השכונה. העצים, הבתים, פנסי הרחוב, מכונית חונה. שקט מוזר. כך נולדה הסדרה המוצגת פה, שכולה ציורי המקום, הקיבוץ והשכונה שבה אני חיה."

לחצו כאן לצפייה בתערוכה

שעה של חסד ושלווה.

שעת בין ערביים, עדיין אור בשמיים, השמיים צבועים בכחול עמוק, אך למטה הבתים וצמרות העצים הופכים לצלליות כהות. אורות בבתיים ותאורת רחוב כבר נדלקת.